

Verksamhetsberättelse 2023

Kommunförbundet
Kalmar län

Innehåll

Kurs och administration	4
Fokusområde 1: Kurser och utbildningar för personal i länets kommuner.....	4
Fokusområde 2: Administration.....	4
Hälsa, vård och omsorg	6
Fokusområde 1: En hållbar socialtjänst	6
Fokusområde 2: Kunskapsstyrning	7
Fokusområde 3: God och nära vård	9
Fokusområde 4: Äldre	10
Fokusområde 5: Kommunal hälso- och sjukvård	11
Fokusområde 6: Psykisk ohälsa, skadligt bruk och beroende	13
Fokusområde 7: Barn och unga.....	15
Fokusområde 8: Stöd och service LSS	17
Fokusområde 9: Ökad brukarmedverkan	19
Fokusområde 10: Digitala hjälpmedel och välfärdsteknik	20
Fokusområde 11: Sammanhållen vård och omsorgsdokumentation.....	20
Miljö och livsmedel	21
Unga, utbildning och etablering.....	23
Fokusområde 1: AV-Media.....	23
Fokusområde 2: Ungas uppväxt	26
Fokusområde 3: Etablering	28

Verksamhetsberättelse 2023

Kommunförbundet Kalmar län är ett kommungemensamt samarbete för i huvudsak det primärkommunala uppdraget inom skola, socialtjänst och vård och omsorg för kommunerna i Kalmar län. Utöver det ansvarar förbundet för vissa specifika projekt samt Miljösamverkan Sydost. Genom att arbeta för förbättrad samverkan, kompetensutveckling och med att stödja kommunerna i arbetet med att hitta sin gemensamma röst och driva det kommunala perspektivet så stärker vi våra medlemmars möjligheter i ett föränderligt samhälle.

Kommunförbundet är organiserat i tre verksamhetsområden:

Kurs och administration

Ger administrativt stöd till förbundet samt erbjuder kurs- och konferensverksamhet för kommunernas gemensamma behov.

Hälsa och social välfärd

Arbetar med frågor kring barn och unga, äldre, missbruk, psykisk hälsa, välfärdsteknik, brukarmedverkan och miljösamverkan.

Unga och utbildning

Arbetar med frågor kring skolutveckling, ungas delaktighet och personer långt från arbetsmarknaden. Här ingår mediecentralen AV-Media, ett kompetenscentrum för film och pedagogisk IT-användning och digitalisering för i huvudsak länets skol- och förskoleverksamheter.

Verksamhetsåret 2023 har varit ett händelserikt år. En ny mandatperiod, kommunernas ekonomiska förutsättningar med minskad budgetram som följd samt ökad efterfrågan och tydliggörande av förväntningar på Kommunförbundet har präglat förbundets arbete.

Förbundsledningen har tillsammans med styrelsen och kommuncheferna fört dialoger om gemensamma utmaningar för kommunerna, vilka områden som kan utvecklas och stärkas tillsammans i samverkan samt Kommunförbundets roll och uppdrag. Samtalen mynnade ut i ett beslut i december om en strategisk inriktning för förbundets arbete 2024–2026.

Kurs och administration

Fokusområde 1: Kurser och utbildningar för personal i länets kommuner

Kommunförbundet ska erbjuda aktuell kompetensutveckling inom områden som är angelägna för den kommunala verksamheten. Kommunförbundet ska arrangera resurseffektiva forum med syfte att främja samarbete, utveckling och samverkan mellan länets kommuner. Genom att arrangera kurser och mötesforum här i Kalmar län tar vi ansvar såväl för miljön som för kommunernas ekonomi och utveckling. Samtidigt får personal från olika kommuner möjlighet att dela erfarenheter med varandra.

Kommunförbundet stödjer kommunernas arbete genom att:

- Anordna och administrera olika typer av fortbildningar och nätverksträffar utifrån länets kommuners gemensamma behov och förbundets verksamhetsområden.
- Erbjudna digitala mötes- och utbildningsformer när det är lämpligt.

Resultat

Förbundet har anordnat och administrerat sammanlagt 34 olika kurs- och konferensaktiviteter, som har engagerat drygt 800 deltagare. Intresset har varit stort för olika former av ledarskapsutbildning, såsom Utvecklande ledarskap och Att leda utan att vara chef. Därför har en upphandling av Utvecklande ledarskap (UL), Indirekt ledarskap (IL) och Utveckling av grupp och ledare (UGL) inletts så att sådana kurser kan erbjudas kommunerna under kommande år.

Arbetet med att genomföra kurser inom Yrkesresan riktad till personal som jobbar med barn och unga inom socialtjänstens Individ- och familjeomsorg har startats.

Under året har det blivit påtagligt att efterfrågan från kommunerna har minskat på kurser och konferenser som inte är kopplade till ledarskap eller förbundets verksamhetsområden. Därför har styrelsen beslutat att avveckla verksamhetsområdet Kurs och konferens från och med nästa år. Fortsättningsvis kommer förbundet endast att administrera kurser som arrangeras inom de olika verksamhetsområdena samt inom ledarskap. Förbundets administrativa resurser kommer att samlas i ett kansli där omfördelning av arbetsuppgifter och förtydligande av funktioner kommer att göras.

Fokusområde 2: Administration

Kommunförbundets administrativa enhet sköter ekonomi, personalfrågor och övergripande kommunikation. Dessutom samordnas träffar i nätverk såsom kommunchefsnätverk, HR-chefsnätverk samt styrelsens arbete.

Kommunförbundet ska under 2023 förtydliga sitt arbete och dess nytta för kommunernas tjänstepersonsorganisation genom att:

- Inför och efter styrelsebeslut informera och involvera lämpliga tjänstepersoner i våra medlemskommuner.
- Skicka ut rapporter och erbjuda uppföljning och dialog i olika forum.
- Stödja kommunerna med projektadministration i kommungemensamma projekt där förbundet står med som projektägare (Ungas uppväxt och Samordning Inkludering och Anställningsbarhet (SIA)).

Kommunförbundet ska vara ett forum för medlemskommunernas ledande politiker och högsta tjänstepersoner att tillsammans hitta gemensamma möjligheter i för kommunerna viktiga utvecklingsområden genom att:

- Samordna kommuncheferna med styrelsens arbete.
- Bidra med information och omvärldsbevakning på styrelsemöten.
- Lyfta frågan hur förbundet ska verka framåt så att styrelsen kan ta fram strategiska inriktningsmål för kommunförbundets verksamhet för kommande mandatperiod.
- Erbjudna kommunförbundsdagar som ger information och återkoppling till politiker och kommunchefer och eventuella andra inbjudna.

Resultat

Sedan årsskiftet har Kommunförbundet en beredningsmodell med målsättningen att ha en ändamålsenlig beredning och förankring i kommunernas tjänstepersonsorganisation inför viktigare beslut i förbundets styrelse. Detta för att besluten ska få större relevans och genomslag i kommunerna.

Eftersom det var valår 2022 har förbundsmötet valt en ny styrelse. Den nya styrelsen har haft fem ordinarie möten, varav ett konstituerande. Utöver dessa har tre extra styrelsemöten hållits, med anledning av entledigande av förbundschef, tillsättning av en tillförordnad förbundschef samt antagande av Läns gemensam målbild och strategi för Nära vård för Region Kalmar län och länets 12 kommuner.

Förbundet har fortsatt med att regelbundet samordna nätverksmöten för bland annat kommunchefer och HR-chefer, samt chefsnätverk inom respektive verksamhetsområde.

I maj samlades Kommunförbundets styrelse och länets kommunchefer till en Kommunförbundsdag. Gemensamma utmaningar och förbundets framtida roll stod på agendan. En stor del av dagen ägnades åt en workshop och resultatet av denna har sammanfattats och sammanställts i en rapport under rubrikerna;

- Gemensamma utmaningar för kommunerna
- Områden och frågor som kan utvecklas och stärkas tillsammans i samverkan
- Kommunförbundets roll och uppdrag samt viktiga förutsättningar för samverkan

Under hösten fortsatte arbetet med att ta fram underlag för kommunförbundets strategiska inriktning för mandatperioden och Verksamhetsplan 2024.

I september samlades återigen styrelsen och kommuncheferna för Kommunförbundsdagar. Fokus var på detsamma som på vårens träff. Samtalen mynnade ut i att styrelsen i december fattade beslut om en strategisk inriktning för förbundets arbete 2024–2026.

Hälsa, vård och omsorg

Fokusområde 1: En hållbar socialtjänst

Förslag till ny Socialtjänstlag och en Äldreomsorgslag som ska komplettera socialtjänstlagen har utretts och är under beredning. Förändringarna som föreslås kommer påverka de grundläggande förutsättningarna för socialtjänstens sätt att arbeta. En stor förändring är förslaget att möjliggöra för kommunerna att tillhandahålla fler insatser utan föregående biståndsbedömning. Varje kommun kommer inte ha resurser att tillhandahålla alla typer av insatser på egen hand. Kommunerna behöver i större utsträckning gå samman för att säkerställa en jämlik tillgång till hälsa, vård och omsorg av god kvalitet för invånarna i Kalmar län.

Den regionala samverkans och stödstrukturen för socialtjänsten (RSS) kommer mot bakgrund av förslag på ny lagstiftning och de utmaningar som finns inom samverkansområdena Äldre, Psykisk ohälsa, skadligt bruk och beroende samt Barn och unga stödjade kommunerna i att förbereda sig för de nya krav och förväntningar som kommer genom att:

- Ge stöd i uppföljning och analys av SKR:s kartläggning av socialtjänstens insatser för att identifiera behov av kunskapsutveckling och lokala och länsövergripande utvecklingsområden.
- Öka kännedomen och kunskapen om avtalssamverkan och förbättra förutsättningarna för ökad tillgänglighet av kunskapsstöd, forskning, modeller och metoder

Resultat

Under 2021 gjordes en kartläggning av socialtjänstens insatser på nationell nivå. Under 2022 har resultatet sammanställts med tillhörande analysrapporter. Underlaget visade att det är cirka 400 olika insatser som görs. Kartläggningen har varit en utgångspunkt för vidare arbete i länet med att säkra en hållbar socialtjänst för framtiden.

Under året har utvecklingsledarna genomfört fem workshops i länet, utifrån områdena barn, äldre, funktionshinder, socialpsykiatri, missbruk samt våld och ett gediget underlag för vidare analys har sammanställts.

Utifrån förändrade förutsättningar för socialtjänstens arbete i form av demografiska utmaningar, digitalisering, nya möjligheter att samarbeta kring avtal samt förslag på ny socialtjänstlag fick deltagarna vid respektive workshop arbeta utifrån underlaget från inventeringen och diskutera vad som behöver hända för att kunna utveckla utbudet av insatser för fortsatt arbete för en kunskapsbaserad socialtjänst och hur de kan eller bör arbeta med möjligheten att erbjuda insatser utan föregående behovsprövning och utöka möjligheter till digitala lösningar för att kunna erbjuda god service till kommunens invånare. Resultatet av workshoparna kommer finnas med i det fortsatta arbetet framåt med att förbereda kommunerna för de nya krav och förväntningar som kommer med en ny socialtjänstlag 2025.

Kalmar län har deltagit i en pilot inom Partnerskapet (Socialstyrelsen, SKR och Regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS)) som rör implementering av kunskapsstödet Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Fyra kommuner i länet har deltagit och arbetet har hållits samman av utvecklingsledaren för barn och unga. Piloten innebär att Socialstyrelsen anordnat fyra olika aktiviteter; Introduktion, Utbildning i Risk, behov och mottaglighet, information om de rekommenderade insatserna samt information om avtalssamverkan. Kommunförbundet har ansvarat för workshops som hållits efter ett par av aktiviteterna. Under våren 2024 kommer Socialstyrelsen att genomföra ett lärandeseminarium

med syfte landa i erfarenheterna från arbetet med samverkanspiloten, och utifrån det titta framåt och se hur ett fortsatt arbete med stöd för implementering av kunskapsstödet och dess rekommenderade insatser kan se ut.

Fokusområde 2: Kunskapsstyrning

Kunskapsstyrning handlar om att utveckla, sprida och använda bästa tillgängliga kunskap och omfattar områdena kunskapsstöd, uppföljning och analys. Intresset för och behovet av uppföljning inom socialtjänsten är stort och en förutsättning för kunskaps- och verksamhetsutveckling.

Systematisk uppföljning är ett prioriterat område inom partnerskapet mellan RSS, SKR och Socialstyrelsen. Även Yrkesresan är en prioriterad nationell satsning. Ett av målen med Yrkesresan är att den ska ge ytterligare kunskap, kraft och kompetens att utveckla socialtjänsten genom att erbjuda bästa tillgängliga kunskap på ett samlat och pedagogiskt sätt.

RSS kommer bidra till att stärka förutsättningarna för kunskapsstyrning och stödja kommunernas gemensamma behov av kompetensutveckling och kompetensförsörjning genom att:

- Samordna det regionala genomförandet av Yrkesresan för barn och unga bland annat genom att planera kurstillfällena, rekrytera utbildare och stödja dessa i sitt uppdrag.
- Följa upp de regionala projekt- och effektmålen för Yrkesresan barn och unga.
- Följa den nationella uppbyggnaden och förbereda den regionala implementeringen av yrkesresor inom Funktionshinderområdet utförare 2023, Missbruk och beroende myndighet 2024, Äldreomsorg utförare 2025 och Funktionshinderområdet myndighet 2026.
- Ge stöd i att utveckla arbetet med systematisk uppföljning.
- Tillsammans med kommunerna identifiera behov av RSS stöd i arbetet med mäns våld mot kvinnor.
- Verka för ett samarbete inom och utanför länet avseende en långsiktig och hållbar satsning på kompetensutveckling för första linjens chefer inom vård och omsorg för äldre liknande rektorsprogrammet.
- Stödja kommunernas samverkan kring Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskor med Linnéuniversitetet.
- Inventera förutsättningarna för att bygga upp en för kommunerna samordnad struktur för samverkan kring klient- och praktiska forskning tillsammans med Linnéuniversitetet.

Resultat

Yrkesresan

Samordning och utveckling av Yrkesresan Barn och unga har pågått under året. På grund av svårigheter att rekrytera utbildare från länets kommuner har upplägget för höstens kurser fått ändras. En kartläggning av kommunernas behov av utbildning har påbörjats för att antalet kurser bättre ska kunna anpassas efter behovet. Tre utbildarteam har bildats och introducerats i sina uppdrag. Under året har det erbjudits 90 utbildningsplatser på två olika kurser.

Utvecklingsledare har varit länets regionala representant inom den nationella processen för uppbyggnaden av Yrkesresan inom funktionshinderområdet - utförardelen. För att underlätta för länets kommuner har utvecklingsledaren påbörjat arbetet med att ta fram en gemensam regional projektplan. Möten har skett med närliggande län för nätverksbyggande och eventuellt

kommande "kluster-samverkan" kopplat till Yrkesresans kompetensfrågor. Arbetet pågår även med att rusta för regional implementering 2024 med fortlöpande information till länets kommuner hur långt processen är kommen. I övrigt har RSS deltagit i de nationella forum där övergripande frågor kring uppbyggnaden av samtliga yrkesresor diskuterats.

Ge stöd i att utveckla arbetet med systematisk uppföljning

En digital plattform har skapats för ett nätverk i länet som träffas för att diskutera kvalitetsfrågor, bland annat Individbaserad systematisk uppföljning. Utvecklingsledare från Kommunförbundet har deltagit på träffarna under hösten.

VFU- Verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsledaren för RSS sitter med som representant för kommunerna i Regionalt vårdkompetensråd Sydöstra sjukvårdsregionen. Rådets främsta uppgift är att främja dialog och samverkan mellan berörda aktörer på sjukvårdsregional nivå. Ett uppdrag som rådet har är att samordna arbetet med VFU för blivande sjuksköterskor.

Verksamhetsledaren och utvecklingsledaren för Nära vård i RSS har tillsammans med HR-specialist och HR-direktör på Region Kalmar län anordnat en workshop där Linnéuniversitetet samt chefer och huvudhandledare från både regionen och kommunerna deltog. På workshopen identifierades flera olika förbättringsförslag som parterna kommer att arbeta vidare med för att öka antalet VFU platser.

Kvinnofrid och våld i nära relationer

Utvecklingsledare har under året deltagit i regionala samverkansträffar med regionen och Länsstyrelsen. Under året har ett antal utbildningar genomförts i samverkan för att stödja kommunerna i deras kompetensutveckling. Exempel på utbildningar som har genomförts är FREDA, Patriark, Samtal om våld samt föreläsningar kring hedersrelaterat våld och förtryck. Vid dessa utbildningar har Kommunförbundet bistått Länsstyrelsen med del av kostnad samt stöd i genomförandet. Länsstyrelsen har i denna samverkan även arbetat med att uppdatera och revidera sin regionala handlingsplan för Kalmar län: Att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor för kommande år 2024-2026, där Kommunförbundets roll i samverkan framöver har blivit tydliggjort. Utvecklingsledare har även deltagit vid de två regionala samverkansträffar som Länsstyrelsen har sammankallat till under 2023, där representanter från kommunerna, region, civilsamhälle och kvinnojour bjöds in att delta.

Under året har SKR fortsatt med sitt nationella RSS nätverk Kvinnofrid i vilken utvecklingsledare har deltagit vid totalt fyra träffar under året, två digitala och två fysiska träffar. Detta nätverk upphörde vid årsskiftet 2023/2024 och det regionala samordningsansvaret åläggs fortsättningsvis enbart Länsstyrelsen. Kommunförbundet kommer fortsatt finnas med som en regional samordningspart och vara en länk i att bevaka kommunernas behov. I detta arbete bedöms framförallt IFO-chefsnätverket vara ett viktigt forum där samordnare vid Länsstyrelsen årligen har en dialog med kommunerna. I april 2023 besökte samordnare vid Länsstyrelsen IFO-chefsnätverket. Vid detta tillfälle informerades bland annat om förslagen i utredningen "En uppväxt fri från våld" (SOU 2022:70) och Länsstyrelsen Värmland informerade om deras arbete för att stödja kommunerna regionalt med att hitta samverkansformer och arbetsätt för stadigvarande boende för våldsutsatta. I början av året hade kommunerna på nytt möjlighet att ansöka om riktade statsbidrag i syfte att stärka kommunernas arbete med att hjälpa våldsutsatta att ordna stadigvarande boende.

Utvecklingsledare har även stöttat kommunerna i arbetet med att revidera och uppdatera befintligt Potten-avtal under året. Potten-avtalet utgör en överenskommelse mellan länets kommuner gällande samverkan kring behov av att ordna tillfälligt boende i annan kommun för personer som utsatts för våld av närstående.

I slutet av året lyfte kommunerna in behovet av att utveckla liknande samverkansmodell och arbetssätt som finns uppbyggd kring SMADIT (samverkan mot alkohol och droger i trafiken) men i ärenden där personer blir utsatta eller utsätter närstående för våld i nära relation. Liknande modell skulle kunna appliceras av polis och socialtjänst när polis åker ut på larm där de uppmärksammar partnervåld och där fråga om hjälp och stöd erbjuds direkt på plats som utlovar en kontakt av socialtjänsten inom det kommande dygnet. Önskemål finns även att kommunerna ska få mer information och stöd i arbetet med den nya reformen att stärka våldsutsatta i skyddat boende, en reform som väntas träda i kraft 1 mars 2024.

Fokusområde 3: God och nära vård

Nära vård är en omställning inom hälso- och sjukvården med primärvården som nav som ska samverka med andra delar i hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolan, civilsamhället och andra samhällsaktörer. Omställningen innebär att tillsammans samskapa med invånare och att flytta fokus till att arbeta mer personcentrerat, sammanhållet, proaktivt och hälsofrämjande.

RSS stödjer kommunernas arbete med omställningen till en Nära vård genom att:

- Synliggöra det kommunala perspektivet och stödja kommunerna att hålla en gemensam strategisk riktning i omställningen av Nära vård.
- Arbeta utifrån de gemensamma fokusområden som kommunerna identifierat som viktiga att samverka kring både mellan kommunerna och i samverkan med regionen såsom kostnadsutveckling, samsyn kring behov hos grupper med komplexa behov, prioritering av proaktiva insatser, förändrade arbetssätt och hemsjukvårdsavtal.
- Implementera Läns-gemensam målbild och strategi för Nära vård för Region Kalmar län och länets 12 kommuner.
- Tillsammans med regionens samordnare och stödfunktioner för omställningen till en Nära vård utveckla gemensamma arbetsmetoder som stöd för regionen och kommunernas gemensamma omställningsarbete.
- Erbjuda stöd i faciliteringen genom att lyfta och sprida goda exempel
- Ansvara för redovisning av överenskommelsen God och Nära Vård till Socialstyrelsen och Kammarkollegiet.

Resultat

Utvecklingsledaren erbjöd inledningsvis på året länets chefer och verksamhetsutvecklare en genomgång av nya överenskommelsen om God och nära vård mellan SKR och Socialdepartementet 2023. Samtidigt delgavs också pågående arbeten inom överenskommelsens olika delar från länets kommuner för att sprida goda exempel. På Kommunförbundets webbplats har korta filmer med goda exempel publicerats. Förbundet har också skapat kontakter för kunskapsutbyte kommuner emellan när olika behov har uppstått.

Verksamhetsledaren och utvecklingsledare Nära vård i RSS har arbetat för att hålla riktningen och jobba för ett förverkligande av de gemensamma fokusområden som identifierades på den kommungemensamma Nära vård-dagen hösten 2022.

I början av året samlades länets kommunchefer och kommunstyrelseordförande (KSO) för att bestämma hållningen i förhållande till beslut om målbild och strategi. KSO och kommuncheferna i

Mörbylånga, Mönsterås och Oskarshamn fick i uppdrag att företräda länets kommuner i dialogen med Region Kalmar län om den fortsatta processen framåt efter att beslut om målbild och strategi antagits.

I juni fattade förbundsstyrelsen beslut om "Länsgemensam målbild och strategi för Nära vård för Region Kalmar län och länets 12 kommuner". Beslut fattades sedan under hösten i samtliga 13 fullmäktige. I beslutet om målbild och strategi ingår att ta fram en gemensam plan för primärvården, att hälso- och sjukvårdsavtalet måste ses över, samt ett förslag om en förstärkt systemledning.

En ny konstellation av förstärkt politisk systemledning bildades med fyra kommunstyrelseordföranden och fyra regionråd. Under hösten utarbetade former för gruppens arbete och ett uppstartsmöte genomfördes i slutet på året.

Arbetet med gemensam plan för primärvården har upptagit mycket av höstens arbete tillsammans med regionen. I detta arbete har förankring och dialog hållits med flera forum, till exempel socialcheferna och HSL-nätverket (Hälso- och sjukvårdslagen). Övriga utvecklingsledare har deltagit i arbetet med att göra en behovskartläggning för viktiga grupper och vilka skav eller icke fungerande samverkan som finns idag. I det arbetet har utvecklingsledare nära vård stöttat med att ta fram statistik som beskriver behov och insatser från ett kommunalt perspektiv. Mycket dialog har handlat om hur samarbetet mellan kommun och region ska organiseras för att bidra till äkta teamsamverkan mellan kommun och region, både på mikronivå i teamet runt patienten, på mesonivå på kommunnivå och på makronivå i Länsgemensam ledning och de samordnande grupperna.

Som ett första steg på väg mot att se över hälso- och sjukvårdsavtalet ordnades tillsammans med regionen en presentation av Örebro län och Region Örebro om deras förslag till ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal som var ute på remiss under hösten. Utvecklingsledare nära vård har tillsammans med regionen haft information och dialog med samtliga samordnande grupper samt med områdesgruppen hab/rehab för att fånga vad som är viktigast i en gemensam plan för primärvården.

Under sommaren och hösten deltog utvecklingsledare nära vård i en majoritet av alla redovisningar från Ensolutions mätning av dimensionering och resursåtgång i den kommunala hemsjukvården i ordinärt boende. Underlaget från Ensolution har varit viktigt vid dialogen med regionen om vilka äldre som har de största behoven för att få en bättre förståelse för vilka de mest sårbara och resurskrävande patienterna är i kommunerna. I december hölls en workshop, om resultaten i undersökningen och hur det går att gå vidare.

Fokusområde 4: Äldre

Ensamhet har stor betydelse för enskilda personers livskvalitet. Ökad psykisk ohälsa samt besvär av ensamhet och isolering bland äldre har enligt Socialstyrelsen uppmärksammats av ett antal kommuner och i flera rapporter som publicerats om pandemins konsekvenser.

Kommunerna uttrycker särskilt stark oro för isolering bland äldre som inte bor på äldreboenden, och då specifikt de som bor på landsbygden. Enligt Socialstyrelsen är förekomsten av psykisk sjukdom bland äldre minst lika hög som i den övriga befolkningen. Ungefär en av fyra personer äldre än 65 år har någon form av psykisk ohälsa som kan påverka det dagliga livet och försämra livskvaliteten. Suicidtalerna är högre bland äldre, och allra högst bland män över 84 år. Många äldre

uppger också att de har till exempel sömnbesvär och ångest. Social gemenskap och stöd, fysisk aktivitet, goda matvanor och meningsfullhet i vardagen är viktiga faktorer för ett hälsosamt åldrande och kan förebygga psykisk ohälsa.

Civilsamhället och föreningslivet utgör en viktig del i arbetet och kan med stöd från det offentliga i högre utsträckning bidra till att stärka den psykiska hälsan hos äldre. RSS kommer stödja kommunernas äldreomsorg genom att:

- Ge stöd för utveckling av förebyggande och tidiga insatser för att motverka våld och missbruk.
- Stödja och utveckla hälsofrämjande och socialt förebyggande insatser för att motverka psykisk ohälsa och suicid bland äldre.
- Lyfta det sociala arbetets betydelse inom äldreomsorgen.

Resultat

Socialstyrelsen har lanserat ett utbildningsprogram om äldre och alkohol, riktat till personal inom hemtjänst och hemsjukvård samt biståndshandläggare. Materialet är utskickat till chefer och berörda yrkesgrupper inom området. Som stöd i förebyggande och hälsofrämjande arbete har webinarium genomförts inom området äldre och alkohol där det lyftes goda exempel och vad som kan inbegripas i ett förebyggande arbete. Fortlöpande arbete om äldre och våld pågår, där fokus är att se tecken, våga fråga och också få information om hur ett ärende hanteras.

Utvecklingsledare har arbetat med att sprida information och material om äldre och ensamhet, äldres psykiska hälsa samt ökad suicidrisk hos äldre. Detta genom att lyfta upp frågorna i nätverk, och ge utrymme för att lyfta upp goda exempel på aktiviteter som görs. Utvecklingsledare har besökt några pensionärsorganisationer i länet och informerat om hälsofrämjande insatser.

SKR:s Inventering av socialtjänstens insatser för området Äldre har belysts och diskuterats flera gånger med olika nätverk. Det arbetet kommer att fortsätta med fördjupad genomgång av insatsutbud.

Ett annat förebyggande arbete har varit ett uppskattat webinarium kring äldre och fall. Där belystes flera olika delar såsom kost, träning och hur det förebyggande arbetet kan minska kostnader för fall.

I arbetet tillsammans i Läns gemensam ledning genomfördes konferensen "Det blir så mycket bättre för äldre i Kalmar län" som handlade om hälsofrämjande arbete, goda exempel från länet och ny forskning. Flera goda exempel lyftes upp från olika kommuner i länet om hur hälsofrämjande arbete kan genomföras.

Fokusområde 5: Kommunal hälso- och sjukvård

Utvecklingen går mot alltmer avancerade hälso- och sjukvårdsinsatser som ställer krav på personalresurser och kompetens och samordnade insatser från flera utförare. Tillgänglighet och kompetens för avancerad vård behöver öka i samma takt. Fler hälso- och sjukvårdsinsatser av legitimerad personal av olika yrkeskategorier som sjuksköterskor, läkare, fysioterapeuter, dietister och arbetsterapeuter behövs i äldreomsorgen. Dock fortsätter antalet specialtläkare i geriatrik inom hälso- och sjukvården att minska. Mot bakgrund av de förändringar och utmaningar som hälso- och sjukvården och omsorgen står inför ser regeringen ett behov av en nationell kraftsamling för ökad patientsäkerhet. Socialstyrelsen har därför tagit fram en nationell handlingsplan för att samordna och stödja patientsäkerhetsarbetet i landet. Arbetet för att stärka

det systematiska patientsäkerhetsarbetet pågår inom länets kommuner och mellan kommunerna och regionen. Nära vård innebär för kommunal hälso- och sjukvård att den tillsammans med regionens primärvård ska utvecklas att vara navet i vården och de som ska samspela med annan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola. Primärvården ska svara för behovet av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens. Den nya primärvårdsdefinitionen som gäller från 1 juli 2021 öppnar upp för att bedriva ännu mer av kvalificerad vård i hemmet. Gränsen för vad som är primärvård och vad kommunen får utföra går vid det som betraktas vara specialiserad vård.

Gränsen är oskarp och förändras i takt med den medicinska utvecklingen. Behov finns av att skapa en mer sammanhållen bild av hemsjukvårdens utveckling, vad den befinner sig nu och hur den behöver utvecklas framåt. RSS kommer förutom det som beskrivs under fokusområde Nära vård stödja kommunernas hälso- och sjukvård genom att:

- Tillsammans med kommunerna gå igenom SKR:s stödmaterial Specialiserad vård i hemmet för att få en sammanhållen bild av de juridiska utmaningar som finns kopplat till ansvarsfördelning och samarbete mellan kommunernas och regionens hälso- och sjukvård.
- Stödja kommunernas systematiska patientsäkerhetsarbete.
- Stödja utvecklingen av beslutsstöd för sjuksköterskor inom kommunal vård och omsorg vid patienters försämrade hälsotillstånd.

Resultat

Ett nytt strategiskt nätverk för hälso- och sjukvård med verksamhetschefer hälso- och sjukvård (HSL), medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) har startats upp inom Kommunförbundets RSS struktur. I nätverket har RSS uppdrag och syftet med samverkan diskuterats för att skapa en gemensam bild av nätverkets syfte och uppgift. Det har också förts dialog om prioritering av gemensamma områden som stärker det systematiska patientsäkerhetsarbetet. Befintliga kvalitetsregister såsom Senior Alert, Palliativregistret och BPSD (Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens) register har belysts för att se gemensamma utvecklingsområden och hur teamsamverkan mellan olika aktörer inom kommunen tillsammans med invånaren ska kunna skapa en mer personcentrerad vård. Nätverket har också bearbetat Socialstyrelsens Öppna jämförelser för kommunal hälso- och sjukvård för att se likheter och olikheter mellan olika kommuner.

Nätverket har läst och fått en genomgång av SKR:s stödmaterial Specialiserad vård i hemmet. I samband med genomgången diskuterades frågor som ansvarsfördelning när två huvudmän ska bedriva gemensam primärvård tillsammans och vård i hemmet. Vid mötet beslutades att hälso- och sjukvård som bedrivs i kommunerna ska benämnas Kommunal hälso- och sjukvård i hemmet i stället för Hemsjukvård.

Kommunförbundet har initierat en mätning och uppföljning av den kommunala hälso- och sjukvården i hemmet. Undersökningen är ett komplement till den beräkning av hemsjukvårdens kostnadsutveckling som gjordes för kommunerna i Kalmar län under 2022. Mätningen av hälso- och sjukvårdens innehåll har genomförts av Ensolution i samtliga kommuner i länet. Resultatet av mätningen presenterades för HSL-nätverket och social- och omsorgs chefsnätverket i början av juni.

Arbetet efter Ensolutions mätning har fortsatt. I slutet på året genomfördes en gemensam digital workshop som leddes från kommunförbundet. Vid workshopen deltog social- och omsorgschefer,

verksamhetschefer HSL, MAS och MAR. I workshopen identifierades områden att arbeta vidare med såsom kartläggning av vem som är svår respektive avancerad hemsjukvårdspatient samt hur kan skillnader i resultat kan användas för att utveckla effektiva arbetssätt ytterligare. Efter workshopen påbörjades ett arbete för att beskriva de mest komplicerade och resurskrävande patienterna i den kommunala hemsjukvården för att få en diskussion om dessa har tillräckligt stöd även från den regionala primärvården, som komplement till de patienter som regionen identifierar.

Sjuksköterskor inom den kommunala hälso- och sjukvården använder ett standardiserat beslutsstöd vid förändrat hälsotillstånd för att bedöma rätt vårdnivå. Utvecklingsledaren har bedrivit en informationskampanj för att stödet ska användas.

Beslutsstödtutbildning för sjuksköterskor har genomförts, utvärderingen visar att det är ett viktigt stöd i arbetet för att kartlägga förändrade hälsotillstånd och bedöma rätt vårdnivå.

Även personal inom den kommunala hälso- och sjukvården var delaktiga i konferensen "Det blir så mycket bättre för äldre i Kalmar län". Under dagen var det flera inspirerande föreläsningar om pågående arbeten och goda exempel från olika kommuner.

Nätverket har haft en workshop om RSS arbete och struktur. Där hölls en genomgång av Verksamhetsplan Socialtjänst i samverkan Kalmar län 2024, med betoning på fokusområde kommunal hälso- och sjukvård, äldre och nära vård. Exempelvis ses teamutveckling inom kommunerna som ett viktigt område att arbeta vidare med.

Fokusområde 6: Psykisk ohälsa, skadligt bruk och beroende

Socialstyrelsens rapportering visar att en majoritet av de som får vård på grund av skadligt bruk eller beroende också har vårdats för en annan psykiatrisk diagnos, och därför kan beskrivas ha en samsjuklighet. Vissa har endast behov av behandling av de psykiatriska tillstånden inklusive skadligt bruk och beroende, medan andra också har omfattande behov av sociala insatser. Insatserna till personer med samsjuklighet behöver bli mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade.

Samsjuklighetsutredningen (SOU 2021:93) föreslår en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Reformen består av 10 huvudförslag på förändringar, bland annat ett förändrat huvudmannaskap för vård och stöd till alla personer med skadligt bruk eller beroende. Detta kommer att i grunden förändra hur kommuner arbetar med frågorna.

RSS kommer stödja kommunerna i att förbereda sig för de nya krav som kommer genom att:

- Tillsammans med kommunerna skapa en gemensam bild av innehållet i det förändrade uppdraget och identifiera aktiviteter som underlättar och stödjer omställningen.
- Stödja arbetet med omställning mellan kommunerna och mellan kommunerna och regionen.

Resultat

Samsjuklighet

Samsjuklighetsutredningen publicerade sitt slutbetänkande den 31 januari under titeln "Från delar till helhet – tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja" (SOU 2023:5). I huvudsak ger slutbetänkandet förslag kring hur ny tvångsvårdslagstiftning ska utformas när det gäller personer som har skadligt bruk och beroende, där nuvarande LVM (lag om

vård av missbrukare i vissa fall) föreslås upphöra för att i stället inkludera skadligt bruk och beroende som bedömningskriterier för LPT (lag om psykiatrisk tvångsvård).

Under våren har remissprocess pågått där ett antal utsedda kommuner per län har fått vara med och ge synpunkter kring förslagen. För att stödja länets kommuner i deras remissprocess bildades en tillfällig arbetsgrupp i syfte att diskutera förslagen och dess konsekvenser och ge stöd till varandra, men även för att kunna finna gemensamma utmaningar i kommunernas fortsatta omställningsarbete. Utvecklingsledare har hållit dragning av förslagen i slutbetänkandet för socialchefsnätverk samt individ- och familjeförbättringsnätverk (IFO). IFO-chefsnätverk har också fått en dragning av de sammanfattande dialoger som varit under arbetsprocessen med remissvaren och framför allt i den tillfälliga arbetsgrupp som funnits under våren.

Under våren ställde Region Kalmar län frågor till kommunerna i länet, som en första inventering av vad förslagen i Samsjuklighetsutredningens båda betänkanden (SOU 2021:93 och SOU 2023:5) kan komma att innebära. Utvecklingsledare har på uppdrag av kommunerna sammanställt kommunernas svar. Alla kommuner i länet svarade förutom Högsby. Samtliga svarande kommuner har en samstämmighet kring att det är Läns gemensam ledning som är det ledningsforum i vilken frågor angående omställningsarbetet utifrån förslagen i Samsjuklighetsutredningen behöver bedrivas fortsättningsvis.

I handlingsplanen för samordnande grupp Psykisk hälsa inom ramen för Läns gemensam ledning har en kartläggning av målgruppen skadligt bruk och beroende i Kalmar län genomförts. Statistik från regionen och viss data som varit möjlig även från kommunerna (statistik från Socialstyrelsen och Kolada) har hämtats in. Syftet med denna kartläggning är att få en gemensam kunskapsbas och lägesbild för kommuner och region i Kalmar län om hur denna målgrupp med komplexa behov ser ut; vad de har för problematik och diagnoser, vilka vårdnivåer de finns inom, och vilka insatser som region och kommuner erbjuder. Utifrån denna information finns det möjlighet att upptäcka förbättringsområden i vilka vi tillsammans med regionen kan arbeta för att öka samtidig och sammanhållen vård och stöd för dessa individer. Analysarbete pågår utifrån datainhämtningen och kartläggningen planeras att vara klar och presenteras i början av 2024.

LARO- läkemedelsassisterad behandling vid opioid-beroende

LARO är en samordnad behandlingsform där regionen och specialistpsykiatri står för den medicinska delen av denna behandling och kommunerna för de stödinsatser som kan vara aktuella för individen, exempelvis boende, sysselsättning, ekonomiskt bistånd och/eller behandlingssamtal. LARO-patienterna är en tydligt definierad målgrupp med samsjuklighet och komplexa behov som våra nationella kunskapsstöd tydligt anger innebär behov av samverkan mellan region och kommun för att ge dessa individer samtidiga och sammanhållna vård- och stödinsatser. LARO-vården i Sverige har uppmärksammats nationellt under året utifrån att det är ojämlig tillgång till denna vård i landet och detta avspeglar sig även i vårt län. En läns gemensam granskning som genomfördes i vårt län i början av året gällande målgruppen LARO-patienter konstaterade att LARO-vården är olika organiserad i vårt län och tillgängligheten påverkas. Granskningen ledde även fram till att ett regionalt LARO-nätverk har startats upp med representation från hela länet, samtliga psykiatrimottagningar och länets kommuner.

ANDTS- alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar

Under 2023 har återigen Kalmar läns skolvaneundersökning genomförts. Arbetet med denna undersökning har sedan 2015 samordnats av Kommunförbundet och genomförts vartannat år. I undersökningen ställs frågor till elever i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet om ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar). Samtliga kommuner i länet deltar i

undersökningen förutom Vimmerby som har en egen undersökning. Undersökningen genomförs av CAN (Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning) på uppdrag av Kalmar läns kommuner.

Kommunförbundet samverkar med Länsstyrelsen i ANDTS-arbetet. Utvecklingsledare har tillsammans med samordnare för ANDTS vid Länsstyrelsen anordnat en där representanter från olika verksamheter i länets kommuner samlades. CAN redovisade resultatet av undersökningen och deltagarna fick möjlighet att utifrån olika frågeställningar arbeta vidare med resultatet och behovsfrågeställningar i workshops.

Kommunförbundet har även varit med som en remissinstans under året vad gäller Länsstyrelsen arbete med framtagandet av en ny regional ANDTS-strategi för Kalmar län 2023-2026.

Fokusområde 7: Barn och unga

Samhällsutvecklingen visar enligt Socialstyrelsens rapportering på växande skillnader i barns och ungas livsvillkor och hälsa. För att barn och unga ska ges likvärdiga möjligheter att utvecklas krävs ett förstärkt förebyggande arbete och tidiga samordnade insatser. Barns och ungas psykiska hälsa påverkas av både sociala och psykologiska faktorer. Barn är beroende av sina föräldrars förmågor att ge vård och omsorg för sitt välmående. Socialtjänsten kan på olika sätt ge föräldrar stöd så att de på ett bra sätt kan möta barnets behov.

Att placera ett barn är ett stort ingrepp i det enskilda barnets eller den unges liv och får också stora konsekvenser för den övriga familjen. Det innebär också att samhället, och framför allt kommunen, då tar på sig rollen som "ställföreträdande förälder".

RSS kommer stödja kommunernas sociala barn- och ungdomsvård genom att:

- Stödja utvecklingen av tidiga insatser och förebyggande arbete.
- Stödja arbetet med Föräldraskapsstöd.
- Stödja utvecklingen av Familjehemsvård och familjehemsplacerade barn.
- Samordna länets nätverk för BBIC (Barns behov i centrum) och vara länk mellan kommunerna och Socialstyrelsen i frågor som rör BBIC.

Resultat

Stödja utvecklingen av tidiga insatser och förebyggande arbete

Det regeringsuppdrag kring TSI (Tidiga Samordnade Insatser) som Skolverket och Socialstyrelsen har sedan 2017 avslutades vid årsskiftet. TSI handlar om att barn och unga ska få stöd i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. För detta krävs en förbättrad och utvecklad samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Kalmar län har deltagit i TSI-arbetet och utvecklingsledare för Barn och unga har sedan start varit projektledare. Oskarshamn och Kalmar har varit de pilotkommuner som deltagit under hela projektet, och de har haft olika inriktningar på sitt arbete. Kalmar har bland annat tagit fram samverkansmodellen Tillsammans för barnen, och detta arbete presenterades på ett frukostseminarium som Skolverket och Socialstyrelsen anordnat. Under ett avslutande nätverksmöte med alla landets utvecklingsarbeten gjordes en kortfattad presentation av länets arbete. På en större avslutningskonferens i oktober presenterade Oskarshamn sitt arbete gällande problematisk frånvaro. De nationella projektledarna har bett Kalmar om att medverka på deras seminarium som ett gott exempel på Barnrättsdagarna där de ska presentera TSI-arbetet.

RSS har varit aktiva i arbetet med att skapa en digital ungdomsmottagning i länet, framför allt när det gäller det kommunala ansvaret i den integrerade verksamhet som ungdomsmottagning innebär. Den digitala ungdomsmottagningen startade i februari, och för att kunna göra en grundlig utvärdering av projektverksamheten har projektet förlängts med ett år. En länsövergripande överenskommelse om både den digitala och de fysiska ungdomsmottagningarna har tagits fram.

Inom Familjecentralerna (mödrahälsovård, barnhälsovård, socialtjänst och öppen förskola) bedrivs ett förebyggande arbete när det gäller barn och unga. I Kalmar län finns det idag minst en familjecentral i varje kommun. Utvecklingsledarna för barn och unga i RSS och Region Kalmar län har sammanställt alla familjecentralers årsberättelser och reviderat den överenskommelse som fanns. Samtidigt togs det fram ett dokument med en modell för uppföljning och kvalitetssäkring när det gäller familjecentralerna.

Stödja arbetet med Föräldraskapsstöd

Utvecklingsledare har under flera år deltagit i ett utvecklingsarbete gällande föräldraskapsstöd i Kalmar län tillsammans med Region Kalmar län och Länsstyrelsen i Kalmar län. I en kartläggning som tidigare gjorts framkom bland annat att det saknas övergripande kunskap om föräldrars behov.

Med finansiering från Länsstyrelsen har utvecklingsledarna Barn och unga från Region och RSS tillsammans med representant från Länsstyrelsen gått utbildning i tjänstedesign via SKR:s Innovationsguiden. Målet med insatsen är att ta fram förslag på hur föräldraskapsstödet kan utvecklas i Kalmar län utifrån föräldrars behov samt att testa de utvecklade idéerna i liten skala. Då området är brett har arbete pågått med att smalna av målgruppen och ta fram en plan för datainsamling under 2024.

Stödja utvecklingen av familjehemsvård och familjehemsplacerade barn

Utvecklingsledarna för Barn och unga i RSS och Region Kalmar län har tidigare kartlagt utvecklingsområden i den samverkan som finns mellan kommunerna och Region Kalmar län gällande hälsoundersökningar av barn inför placering. Under hösten gav Socialstyrelsen ut ett nytt kunskapsstöd när det gäller just samverkan kring hälsoundersökning av barn i samband med placering. Med hjälp av detta underlag har arbetet med revidering av praktiska anvisningar påbörjats.

För att förhindra att placeringar görs har utvecklingsledare tillsammans med utvecklingsledare på Regionen hållit samman arbetet med uppstart av integrerad verksamhet mellan socialtjänsten och BUP; ett team som ska jobba med Intensiv kontextuell behandling för barn med komplexa behov (IKB-team). Projekttiden för IKB har förlängts med ytterligare ett år så att det ska finnas underlag för en uppföljning av insatsen. Vid uppstart var Kalmar pilotkommun, och under hösten involverades även Emmaboda och Högsby i verksamheten.

Samordna länets nätverk för BBIC (Barns behov i centrum) och vara länk mellan kommunerna och Socialstyrelsen i frågor som rör BBIC.

BBIC är en nationellt enhetlig struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av enskilda ärenden i den sociala barn och ungdomsvårdens myndighetsutövning. I den licens som kommunerna behöver ha för att få arbeta med BBIC krävs att det finns en länsövergripande samordnare som är länken till Socialstyrelsen. Denna uppgift ligger på utvecklingsledaren för

Barn och unga. I länet finns ett BBIC-nätverk där kommunernas BBIC-ansvariga och BBIC-utbildare ingår. Under året har Socialstyrelsen haft tre möten med landets samordnare, och i länet har genomförts två BBIC-nätverksmöten.

Socialstyrelsen har genomfört en omfattande revidering av BBIC-konceptet, och i november kom en helt ny grundbok och förändring i formerna för övrigt stödmaterial.

Fokusområde 8: Stöd och service LSS

Enligt Socialstyrelsen (SoS) har endast 28 procent av den tillsvidareanställda personalen på LSS-boenden (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) för barn och unga en grundutbildning inom vård och omsorg från gymnasiet eller Komvux. Motsvarande siffra på boenden för vuxna är 64 procent. Det görs nu många olika insatser för att säkra kompetensförsörjningen inom socialtjänsten, men ett område som ofta glöms i olika nationella satsningar är funktionshinderområdet. Både SoS och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har vid flera tillfällen konstaterat att kompetensen hos personal i LSS-boenden behöver höjas.

När det saknas rätt bemanning och en närvarande chef är risken att tvångs- och begränsningsåtgärder ökar. Kommunikation och trygghet är två andra områden som påverkas och något som lyfts fram som utvecklingsområden i Sverige kommuner och landstings (SKR) brukarundersökningar. Såväl Socialstyrelsens rapport som SKR:s förstudie till Yrkesresan visar att behovet av en mer sammanhållen kunskap är mycket stort i både myndighetsutövning och i all utförarverksamhet.

De flesta personer med funktionsnedsättning är nöjda med stödet från socialtjänsten. Samtidigt förekommer det fortfarande tvångs- och begränsningsåtgärder inom boenden enligt LSS. I omkring 80 procent av verksamheterna uppges det förekomma begränsningsåtgärder enligt SoS. Det är väsentligt ovanligare med tvångsåtgärder, men det förekommer. SKR:s brukarundersökning inom funktionshinderområdet visar att brukarna upplever att personalen inte alltid kommunicerar på ett begripligt sätt.

Kunskapsstyrningen inom området behöver stärkas. Den regionala samverkans och stödstrukturen (RSS) kommer stödja kommunerna genom att:

- Tillsammans med kommunerna identifiera behov av kunskapsutveckling, lokala och länsövergripande utvecklingsområden.
- Sprida kunskap om forskning, modeller och metoder och samordna resurserna mellan länets olika kommuner.

Resultat

Nationella funktionshindernätverket

Genom utvecklingsledare från RSS finns länet representerat i det nationella funktionshindernätverket, vilket samordnas av SKR. Länets kommuner har således en kanal in till nationell nivå, där SKR och Socialstyrelsen (SoS) har möjlighet att sprida kunskap och lyfta sina frågor till kommunerna via länsrepresentanten. Ett exempel är informationen om framtaget metodstöd från Myndigheten för delaktighet (MFD) angående att förebygga och bekämpa våld mot personer med funktionsnedsättning – samhällskunskap, åtgärder och insatser. Ett metodstöd som varit efterlängtat av kommunerna.

Även redovisningar och samtal kring pågående regeringsuppdrag sker vid de nationella funktionshindernätverkets möten. SoS har bland annat fått ett uppdrag att ta fram ett

kunskapsstöd för hur daglig verksamhet enligt LSS kan utformas så att de som står längst ifrån arbetsmarknaden får ökade möjligheter att förvärva och behålla sina förmågor utifrån sina egna förutsättningar samt vara delaktiga i samhället. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2024 och det nationella nätverket finns med i det pågående arbetet och har varit drivande i att slutprodukten inte enbart kommer redovisas via skriftligt material utan även genom studiehäfte med reflektionsfrågor samt korta filmade föreläsningar.

Regionala funktionshindernätverket

Utvecklingsledare inom stöd och service LSS samordnar det regionala funktionshindernätverket som utgörs av länets verksamhetschefer inom funktionshinderområdet. Under året har nätverket träffats fyra gånger och har haft regelbunden kontakt via e-post och en gemensam Teams-kanal. Information angående socialtjänstens kunskapsstyrning har förmedlats och återrapportering från Nationella funktionshindernätverket samt Nationella kompetensrådet har skett.

Genom RSS får kommunerna ökad kunskap om forskning, modeller och metoder. Nätverket ger även möjlighet till kunskapsutbyte och möjlighet att finna kollegialt stöd. Frågor som förebyggande brandskyddsarbete, nya bestämmelser ang. dygnsvila, kompetensförsörjning, nära vård, nationella vård och insatsprogram, digitalt stöd och skyddad titel för undersköterskor är områden som ofta lyfts.

Under året upprättade utvecklingsledaren en informationskanal inom funktionshinderområdet i Teams för länets enhetschefer, verksamhetsutvecklare och socialt ansvarig socionom (SAS) med flera, för att nå ut med information om kunskapsstyrning, konferensdatum, ny lagstiftning och goda exempel mm.

Yrkesresan Funktionshinder för utförare

Det görs nu många olika insatser för att säkra kompetensförsörjningen inom socialtjänsten. Ett område som ofta glöms i olika nationella satsningar är funktionshinderområdet. Både Socialstyrelsen och IVO har vid flera tillfällen konstaterat att kompetensen hos personal i LSS-boenden behöver höjas. Såväl Socialstyrelsens rapport som SKR:s förstudie till Yrkesresan visar att behovet av en mer sammanhållen kunskap är mycket stort i både myndighetsutövning och i utförardelarna. Kunskapsstyrningen inom området behöver stärkas. RSS Kalmar län stödjer kommunerna i detta arbete.

Målgruppen för Yrkesresan inom funktionshinderområdet inom utförardelen utgörs av medarbetare och chefer inom områdena:

- Personlig assistans (LSS alternativt Socialförsäkringsbalken (SFB))
- Korttidsvistelse i form av korttidshem (LSS)
- Korttidstillsyn (LSS)
- Bostad med särskild service för barn eller ungdomar (LSS)
- Bostad med särskild service för vuxna (LSS)
- Daglig verksamhet (LSS)
- Bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen (SoL)
- Boendestöd (SoL)
- Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning (SoL)

En projektplan för Yrkesresan arbetas fram på regional nivå, stäms av i det regionala funktionshindernätverket, med förhoppning om att den kan antas av länets socialchefs nätverk under början av 2024.

Som stöd i arbetet ingår den regionala projektledaren i ett nationellt nätverk kopplat till Yrkesresan funktionshinder för utförare som samordnas av Kommunförbundet Västernorrland samt är även en del av en samverkansgrupp mellan Blekinge, Jönköping och Kronobergs län.

Identifiera behov av kunskapsutveckling

RSS har i uppdrag att tillsammans med länets kommuner identifiera behov av kunskapsutveckling, lokala och länsövergripande utvecklingsområden. Under början av året togs en modell fram inom Partnerskapet mellan SKR, Socialstyrelsen och RSS för att identifiera behov av kunskap fram och prövats på nationell nivå. 145 behov rapporterades, det kunde dock konstateras att flera kunskapsstöd redan var framtagna, men att informationen om dem samt dess användbarhet behövde förbättras. Innan nya stöd arbetas fram kan RSS Kalmar län således bli en del i att samla redan framtagna stöd och göra dem mer lättillgängliga för kommunerna. Vi följer nationell nivå i dess arbete med att ta fram de nya kunskapsstöd som framkom av inventeringen, till exempel stöd för att bemöta brukare med samsjuklighet, digitala verktyg för ökad självständighet, kunskap för att undvika felbedömningar och arbetssätt för brukare med demensdiagnos.

Fokusområde 9: Ökad brukarmedverkan

Brukare, patienter och närståendes medverkan är viktig i utvecklingsarbete och utformningen av insatser. Att lyssna in brukares, patienters och närståendes perspektiv, uttryckt av dem själva, är mer effektivt än att utgå från deras behov tolkade av andra. Invånare med dessa erfarenheter ska därför medverka i utvecklingsaktiviteter och i ledningssammanhang. Invånare, brukare, patienter och närståendes medverkan bidrar till ett ömsesidigt lärande, bättre underlag för beslut och stärkt ställning i vård och omsorg.

RSS ger stöd till kommunerna i arbetet med invånares, brukares, patienters och närståendes medverkan i utvecklingsarbete, styrning och ledning genom att:

- Testa och stödja kommunerna i att implementera modellen för Brukar- patient- och närståendemedverkan som används inom Läns gemensam ledning.

Resultat

I den läns gemensamma "Intressebanken", där invånare från Kalmar län kan delta för att dela sina erfarenheter av vård och omsorg för förbättringsarbete, genomförs en översyn. Detta för att på ett bättre sätt kunna matcha invånare med rätt uppdrag.

Under våren inleddes ett pilotprojekt i Kalmar kommun där modellen för Brukar- patient- och närståendemedverkan testas. Tre invånare från intressebanken har varit delaktiga i ett förbättringsprojekt inom socialförvaltningen där man har extra fokus på mäns våld mot kvinnor. Projektets syfte var att göra en genomlysning av det material som presenteras på Kalmar kommuns webbplats och om det möter de förväntningar och behov invånarna har. Löpande dialog har skett med Kalmar kommun och de avstämningar som gjorts har pekat på att det upplevts som positivt och lett till förbättringar.

Utvecklingsledare har deltagit i det nationella nätverket "Levande bibliotek" där kommuner och regioner möts för att dela goda exempel på hur invånarmedverkan kan användas för förbättringsarbete. I nätverket pågår ett arbete för att se hur länen och kommunernas strukturer för invånarmedverkan skiljer sig åt och för att hitta mer liknande strukturer pågår för att bättre kunna stödja varandra.

Under 2022 presenterades Socialdepartementet den "Nationella anhörigstrategin inom hälso- och sjukvård och omsorg". I den presenterades ett uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram stöd till kommuner för ett mer individanpassat och likvärdigt stöd till anhöriga. Arbetet följs och utvecklingsledare kommer verka för spridning i länets kommuner.

Under hösten startades en arbetsgrupp tillsammans med Regions Kalmar län, Nationellt Kompetenscentrum Anhöriga (NKA) samt representanter från kommunernas anhörigstödare där man ser över vilka insatser som erbjuds anhöriga i länets kommuner samt hur det följer den framtagna anhörigstrategin.

Fokusområde 10: Digitala hjälpmedel och välfärdsteknik

Teknisk utveckling, digitalisering och automation är starka drivkrafter i utvecklingen av vård och omsorg. Digitaliseringen ger stora möjligheter att utveckla och effektivisera verksamheten och bidra till att förenkla vardagen för äldre och funktionshindrade, med syftet att öka trygghet och självständighet. Det handlar främst om att utveckla nya arbetssätt och om att se hur ny teknik kan användas. RSS ger stöd i att öka förutsättningarna för implementering av välfärdsteknik och lösningar inom e-hälsa genom att:

- Samordna Nätverket för E-hälsa och välfärdsteknik.

Resultat

Nätverket för E-hälsa och välfärdsteknik är ett forum för erfarenhetsutbyte och goda exempel. Information ges även från nationella nätverk såsom SKR, Socialstyrelsen och Inera. Nätverket träffas fyra gånger per år via digitala möten och har representanter från länets kommuner. Olika yrkesgrupper som exempelvis systemförvaltare, kvalitetsutvecklare, digitaliseringsledare och IT-strategier är representerade. E-Health Arena finns också med i nätverket.

Inkomna förfrågningar från olika företag har gått igenom i nätverket för att bedöma vilka som ska leda till en presentation där företaget kort presenterar sin produkt. Under våren presenterades appen Glada Schemat som ska stimulera och uppmuntra personer med särskilda behov till ökad fysisk aktivitet. Appen har under året testats i flera kommuner. Under hösten genomfördes ytterligare en bolagspresentation med temat digitalt boendestöd för målgrupper med insatser från Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Nätverket har fått information om de olika E-hälsa och välfärdstekniksområden som sammanställts i Nära Vårds delredovisning. Det pågår också lite omvärldspaning och hur kommuner kan finna ytterligare stöd och hjälp av varandra i exempelvis ökad digital tillsyn och medicinrobotar

Fokusområde 11: Sammanhållen vård och omsorgsdokumentation

Andelen personer som får insatser från både vård och omsorg ökar i befolkningen. Samtidigt drivs alltmer verksamhet i privat regi. Det innebär att allt fler personer får insatser från olika aktörer, vilket ställer krav på samverkan och ett effektivt informationsutbyte, utan att skyddet för den enskildes integritet riskeras. Riksdagen har beslutat om en Ny lag om sammanhållen dokumentation för vård- och omsorgsgivare som börjar gälla den 1 januari 2023.

Lagförslaget innebär att vårdgivare och omsorgsgivare, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, får tillgång till personuppgifter hos andra vårdgivare och omsorgsgivare. Patientdatalagens bestämmelser om sammanhållen journalföring överförs till den nya lagen. I den nya lagen införs också bestämmelser som ger möjlighet för delar av socialtjänstens verksamheter att få tillgång till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Inom hälso- och sjukvården omfattar lagen alla patienter. Inom socialtjänsten omfattar lagen verksamheter som avser omsorg om äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Inom ramen för arbetet med regional Digital Agenda 2021–2022 och inom Länsgemensam ledning i samverkan är vidareutvecklingen av arbetssätt för sammanhållen journalföring i region och

RSS kommer stödja kommunerna i att förbereda sig för de nya möjligheter som ges inom sammanhållen vård och omsorgsdokumentation samt i utvecklingen av nya arbetssätt tillsammans med regionen genom att:

- Tillsammans med kommunerna skapa en gemensam bild av innehållet i Ny lag om sammanhållen dokumentation för vård- och omsorgsgivare samt identifiera aktiviteter som underlättar och stödjer omställningen.
- Vara ett sammanhållet stöd för kommunerna i utvecklingsarbetet inom journalsystemet Cosmic.

Resultat

Utvecklingsledaren för Nära vård har tillsammans med regionen bevakat det nationella arbetet med att ta fram praktiskt kunskapsstöd för kommuner och regionen som vill komma i gång och arbeta med sammanhållen vård och omsorgsdokumentation. Underlaget är framtaget av Inera som kan ge huvudmännen förslag på hur lagen kan tillämpas och möjliggöras i tjänsteplattformar.

Under hösten ledde utvecklingsledaren nära vård en arbetsgrupp tillsammans med kommun- och regionrepresentanter, för att analysera vilka konsekvenser den nya lagstiftningen om Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation för länet, eftersom lagstiftningen är frivillig att använda. En huvudslutsats av arbetsgruppen är att avvakta det arbete som Inera håller på med nationellt som ska avrapporteras till sommaren 2024, samt att det finns behov av att fokusera på att bättre använda de möjligheter som finns idag.

Miljö och livsmedel

Miljö och livsmedel Miljösamverkan Sydost samordnar tillsynsmyndigheterna inom livsmedels-, miljö- och hälsoskyddsområdet i Gotlands och Kalmar län sedan 2003. Miljösamverkan Sydost arbetar för en bra miljö, för att säkra en bra kvalitet på våra livsmedel samt att arbeta mot en likvärdig tillsyn. Samverkan sker i genomförandet av valda projekt och temadagar.

Under 2023 kommer följande projekt att genomföras:

Livsmedelsprojekt

- Dricksvattenteknik för inspektörer

Miljöprojekt och temadagar

- Vilka krav kan tillsynsmyndigheten ställa på verksamheter för att klimatanpassa sin verksamhet?

- Tillsyn av kommunala dagvattenanläggningar
- Effektiv miljötillsyn
- Fortsatt samordning av undersökningar och åtgärder på länens nedlagda deponier

Förutom de temadagar som är knutna till årets miljöprojekt kommer följande temadagar att genomföras:

- Planprocessen ur ett miljöperspektiv
- Tillsyn över vindkraftsverksamhet
- Nedskräpning och eldning av avfall

Ett presidie- och miljöchefsmöte kommer även att genomföras under hösten.

Resultat

Samtliga projekt inom Miljösamverkan Sydost har genomförts enligt planen. Men den planerade temadagen "Planprocessen ur ett miljöperspektiv" har flyttats fram till 2024 och presidie- och miljöchefsmötet i Mönsterås fick ställas in på grund av få anmälda.

Årets tillsynsprojekt inom miljöområdet fokuserade på klimatanpassning på företag. En gemensam checklista togs fram inom projektet för att säkra en likvärdig tillsyn. I checklistan finns hänvisningar till bra webbplatser som kan vara stöd till företagens eget klimatanpassningsarbete.

Trots ett lågt antal genomförda inspektioner (18 företag) kan vi ändå konstatera att över hälften av företagen uppger att de är placerade i områden med risk för översvämningar och/eller torka. De flesta företag har utsett en klimatansvarig men inget företag har dokumenterat riskerna i sin egenkontroll. Många miljökontor uppger att de kommer att använda checklistan under tillsynen 2024.

Mer information om resultaten av övriga projekt finns i Miljösamverkan Sydost verksamhetsberättelse för 2023.

Fortsatt samordning av arbetet med att undersöka länets nedlagda deponier har genomförts under året. Sedan 2010 har över hälften av de farligaste deponier undersökts och ett nytt gemensamt ramavtal om fortsatta deponiundersökningar har upphandlats av Kommunförbundet åt sex av länets kommuner. En rapport över det genomförda arbetet under åren 2010 – 2023 har tagits fram.

Miljösamverkan Sydost har nu funnits i 20 år och Miljösamverkan livsmedel i 10 år. Detta firades med en jubileumskonferens på Ölands Folkhögskola där deltagarna fick ta del av föreläsningar inom bland annat miljöhistoria, framtidens livsmedel och fördelen med att samverka.

Unga, utbildning och etablering

Fokusområde 1: AV-Media

Kommunförbundet ska vara ett stöd till länets skolpolitiker, skolledare, lärare, pedagoger samt prioriterade nätverk och grupper i deras uppdrag att utveckla Kalmar läns skol- och förskoleverksamheter.

Kommunförbundets enhet AV-Media levererar tjänster och resurser gentemot skolan. Dessa ska bidra till en ökad kvalitet av det pedagogiska arbetet och skolans digitalisering. En förutsättning för detta är att tjänsterna ska vara väl etablerade, kända och använda bland skolledare, pedagoger och elever.

AV- Media stödjer kommunernas arbete inom skolan genom att:

- Utifrån ett pedagogiskt sammanhang underhålla, utveckla och presentera Mediekatalogens utbud och AV-Medias webbplats vad gäller film, utlåningsmaterial och utbildningar.
- Skolans läroplan och kursplaner ligger till grund för alla våra filminköp, faktafilm såväl som spelfilm.
- Med utbildningar och workshops erbjuda kompetensstödande insatser inom Informations- och kommunikationsteknik (IKT) till personal inom skol- och förskoleverksamhet.
- Erbjuder besök i kommunerna för att tillgängliggöra testrumskonceptet i hela länet. • Samordna nätverksträffar inom IKT för pedagoger.
- Erbjuder och samordnar informations- och nätverksträffar för länets utbildningsförvaltningar och nämndspresidier, samt samordnar resa till Skolriksdagen 2023.
- Samarbeta med Lärarutbildningen för att studenter ska få tillgång till AV-Medias utbildningar och Mediekatalog i syfte att förbättra blivande lärares digitala kompetens och ge verktyg för en varierad undervisning.
- Tillhandahåller hållbar kompetensutveckling genom utbildning i Skriva sig till lärande (STL) som kopplar ihop ett skriv- och språkutvecklande arbete med IKT och digitala verktyg för att öka elevernas resultat generellt men samtidigt minska spridningen mellan elever då de lägst presterande eleverna når bättre resultat och då särskilt pojkar.
- Marknadsför verksamheten i alla kommuner

Resultat

Utifrån ett pedagogiskt sammanhang underhålla, utveckla och presentera AV-Plays (fd Mediekatalogen) utbud och AV-Medias webbplats vad gäller film, utlåningsmaterial och utbildningar

Webbplatsen avmkl.se har strukturerats upp för att utbudet gentemot våra användare ute i kommunerna ska bli mer tydligt. Den har kompletterats med en sida för statistik över användningen av våra tjänster, samt en sida om AI.

AV-Media har under året köpt in drygt 100 nya filmer och 90 kunskapsklipp till AV-Play. Det är en halvering från förra året vad gäller film vilket beror på tidsbrist på grund av ökade antal uppdrag i samt ekonomiska orsaker på grund av en större satsning på inköp av iPads till utlån, efter

efterfrågan från kommunerna. Höstens uppskjutna inköp av ca 100 titlar kommer att genomföras i januari 2024.

I AV-Play fanns i slutet av 2023 drygt 16 000 filmer och 5 000 poddar och radioprogram. Katalogen består både av oss inköpt material och hela UR:s utbud. Det rör sig främst om faktafilm men även spelfilm särskilt utvald för undervisning.

Antalet användare av AV-Play varierar under året. Detta på grund av att elevernas konton rensas automatiskt om de är inaktiva under mer än sex månader. I genomsnitt har det varit cirka 16 000 användare, vilket är en liten ökning jämfört med förra året.

Den sammanlagda strömningen (alltså visningar av film, det kan röra sig om en lärare som visar en film för en klass eller en elev som tittar enskilt) landade nära 270 000, vilket ligger strax över förra årets siffror. Man kan säga att det strömmas mellan 1 500 och 2 000 filmer per dag under skolans mest aktiva perioder. Det verkar som om användningen av film från AV-Play i undervisningen har stabiliserats efter topparna under pandemin. Det är glädjande att så många hittar och väljer att använda AV-Play som är ett för skolan kostnadsfritt, lagligt och kvalitetsgranskat alternativ.

Utlåningen av utrustning har fortsatt öka till 722 utlån från förra årets 698. Alla kommuner lånar utrustning, men i varierande grad. Det är iPad som är fortsatt mest populär till utlån, men även programmeringsrobotar och greenscreenutrustning lånas mycket. Efter önskemål från kommunerna har 50 nya iPads köpts in.

Skolans läroplan och kursplaner ligger till grund för alla våra filminköp, faktafilm såväl som spelfilm.

Allt material är kvalitetssäkrat, granskat och reklamfritt. AV-Media arbetar ständigt med att alla appar och program som används ska följa de lagar och regler som gäller för utbildning och att Dataskyddsförordningen följs.

Med utbildningar och workshops erbjuda kompetensstödande insatser inom Informations- och kommunikationsteknik (IKT) till personal och elever inom skol- och förskoleverksamhet.

Vi erbjuder utbildningar inom fyra större områden: Digitalt berättande, programmering, film i skolan och MIK (medie- och informationskunnighet).

Efter omvärldsbevakning, besök på mässor, konferenser och webinarier har verksamheten utvecklats bland annat genom inköp av iPads, nya robotar och tillbehör till dem. Dessutom har tillhörande pedagogiska workshops och manualer uppdaterats.

AV-Media har utvecklat ett nytt projekt "Se, samtala, skapa" för årskurs 5 som startade under hösten. Det är ett filmprojekt som handlar om att arbeta med film i skolan på ett pedagogiskt sätt. Två kommuner fick erbjudandet att vara testkommuner för projektet och gensvaret var bra.

Efterfrågan på att arbeta verksamhetsnära i klassrummet tillsammans med lärare och elever har ökat och har visat sig vara en framgångsfaktor för att läraren ska känna sig trygg att arbeta vidare med digitala verktyg i sin undervisning.

Vi har totalt nått ut till cirka 1 000 pedagoger, lärarstudenter och rektorer samt cirka 1 800 elever. Utöver det har vi även träffat bibliotekarier och blivande lärarassistenter.

Under året har vi haft aktiviteter (utbildningar, information och nätverksträffar) i alla 12 kommuner. Vi hade som mål 2023 att ha 110 aktiviteter men landade på 115.

Exempel på aktiviteter under det gångna året:

- Bildlärare har fått tips om hur man kan arbeta med digitala verktyg i bildämnet.
- Vi har stöttat förskolors och skolors framtida inköp av digitala verktyg.
- Utbildat elever och lärare i att filma och redigera inför filmskapande för olika projekt.
- Workshop med roboten Bluebot med mattor och tillbehör.
- Vi har haft öppet hus för lärare och fritidslärare vid skolövertag av lärarstudenter.
- Deltagit i teknikdag i åk 2 och åk 5. Workshop i programmeringsverktygen Microbit och Scratch för matematik/tekniklärare på högstadiet.
- Använt film för värdegrundsarbete genom att eleverna får göra egna filmer om rastsituationer där det uppstår konflikter.
- Visat elever och lärare i att designa 3D- modeller i Tinkercad och installerat 3D-skrivaren på olika skolor vid utlån.
- Guidat elever inför redovisning av Barnkonventionen med green screen.
- Föreläst om förebyggande arbete för kränkningar på nätet.
- Visat åk 2–3 hur man gör animerade filmer av sina egna sagor och åk 7 hur man redovisar länder i Oceanien med hjälp av green screen.
- Dansprogrammering med roboten Dash tillsammans med åk 2.
- Planerat och genomfört programmeringsdag för hel skola åk 1–6 tillsammans med pedagogerna.

Erbjuda besök i kommunerna för att tillgängliggöra testrumskonceptet i hela länet.

Information till ledningsgrupper och direktkontakt med rektorer i kommunerna har lett till ett ökat antal besök i pedagoggrupper på skolor ute i länet.

Besöken har också resulterat i ökad utlåning av utrustning och bokning av aktiviteter jämfört med föregående år.

Samordna nätverksträffar inom IKT för pedagoger

Vårens planerade nätverksträff i Hultsfred ställdes in på grund av lågt deltagande. Höstens nätverksträff var digital med en inbjuden föreläsare, Simon Melin, pedagogisk utvecklare i Helsingborg. Temat var AI i förskolan.

Erbjuda och samordna informations-och nätverksträffar för länets utbildningsförvaltningar och nämnds presidier, samt samordna resa till Skolriksdagen 2023

En nätverksträff för Splitvision (nätverket för digitaliseringsstrategier/ansvariga på länets utbildningsförvaltningar) har hållits, där agendan var GDPR. Även DSO-nätverket (nätverket för Dataskyddsombud) var inbjudna för att det finns ett behov av att de ska få mötas i dessa frågor.

Kommunförbundet anordnade, på uppdrag av länets skolchefer och utbildningsnämnder, en resa till Skolriksdagen 2023 i Stockholm 7–9 maj. 84 politiker och tjänstemän från fem av länets kommuner deltog.

Samarbeta med Lärarutbildningen för att studenter ska få tillgång till AV-Medias utbildningar och AV-Play i syfte att förbättra blivande lärares digitala kompetens och ge verktyg för en varierad undervisning

Linnéuniversitetets lärarstudenter F-3, fritids samt förskola har besökt AV-Media för utbildning i hur man kan använda digitala verktyg på ett pedagogiskt och språkutvecklande sätt i undervisningen. Bland annat har de jobbat med att skapa och redigera film, skapa multimodala

digitala böcker samt digitalt berättande med Green Screen och animation. De har även fått information om webbplatsen, AV-Play samt vårt kursutbud.

De nya lärarstudenterna på Linnéuniversitetet fick information om AV-Medias verksamhet vid höstterminens start.

Vi har även deltagit vid två tillfällen i arrangemang av Filmregion Sydost på tema filmkunnighet för verksamma fritidslärare och lärare samt lärarstudenter på LNU.

Tillhandahålla hållbar kompetensutveckling genom utbildning i Skriva sig till lärande (STL) som kopplar ihop ett skriv -och språkutvecklande arbete med IKT och digitala verktyg för att öka elevers resultat generellt men samtidigt minska spridningen mellan elever då de lägst presterande eleverna når bättre resultat och då särskilt pojkar.

Då det inte har varit någon efterfrågan kring utbildning i STL har det beslutats att AV-Media inte längre kommer att driva utbildningen. Om någon kommun vill starta en utbildning i egen regi så kan AV-Media erhålla material för de olika träffarna samt vara ett stöd under resans gång.

Marknadsföra verksamheten i alla kommuner.

Kontakt har tagits med ledningsgrupper och rektorer för att få komma ut och visa vårt utbud för lärarna, detta har lett till informationstillfällen med pedagoger ute på skolorna och vidare ökat antalet besök i kommunerna.

Nätverkande bland personalen vid besök ute på skolor/förskolor eller vid andra aktiviteter leder till ytterligare besök. Vi lämnar alltid material i form av till exempel broschyrer, nyckelband och magneter på de skolor vi besöker.

Vi deltog med vårt mässbord på läromedelsmässan i Kalmar sporthall och har informerat om AV-Medias utbud i Västerviks satsning "Halvfyrakanalen".

Vårt nyhetsbrev har gått ut 9 gånger till 3 529 prenumeranter och har haft en öppningsgrad på cirka 33%.

Vår Facebooksida där vi gör i snitt ett inlägg om dagen med aktuella filmtips eller där vi berättar om våra uppdrag har ökat i räckvidd till att nå ungefär 5 000 följare

Fokusområde 2: Ungas uppväxt

Kommunförbundet är en del i det kommungemensamma arbetet kring barn och ungas hälsa och samordnar arbetet med frågor kring barn och ungas uppväxt och delaktighet. Kommunförbundet ska erbjuda ett stöd till kommunerna i arbetet med att synliggöra möjligheterna för ungdomar att stanna kvar och utbilda sig i länet.

Kommunförbundet stödjer kommunernas arbete genom att:

- Leda och samordna Barn- och Ungdomsnätverket (BoU) genom en förlängning av projektet "Regional samverkan kring ungas uppväxt" under 2023.
- Samordna ett regionalt stöd till länets unga kommunutvecklare.
- Samordna det regionala barnrättskoordinatorsnätverket vid behov.
- Genomföra ett pilotprojekt "Ung-Nytt" som syftar till att öka ungas delaktighet och möjlighet att påverka i frågor som berör deras vardag.

- Belysa och erbjuda stöd kring utmaningar utifrån jämställdhetsperspektiv kopplade till ungas tillvaro i samhället.
- Tillsammans med kommunrepresentanter från socialchefs- och skolchefs nätverk delta i beredningsgrupp inför Läns gemensam ledning i samverkan.
- Vara projektägare och driva arbetet för digitalisering av Elevhälsoenkäten, för att ge kommunerna förbättrade möjligheter till ett systematiskt elevhälsoarbete.
- Samordna På Egna Ben, en utmaning för elever i årskurs 4–6 som handlar om att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt och skipa de ofta korta bilresorna.

Resultat

Leda och samordna Barn- och Ungdomsnätverket (BoU) genom en förlängning av projektet "Regional samverkan kring ungas uppväxt" under 2023.

Två nätverksträffar för Barn- och ungdomsnätverket i Kalmar län har genomförts, där fokus har varit att stötta upp i aktuella frågor som kommunerna har flaggat kring. Det har även varit informationsutbyte mellan regionala aktörer (Länsstyrelsen Kalmar län, Region Kalmar län och Kommunförbundet Kalmar län) och länets kommuner. Utöver nätverksmöten har fyra nyhetsbrev getts ut med goda exempel och information från lokala, regionala och nationella aktörer.

Ett dialogmöte har arrangerats med MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor) kring Lupp-portalen. Mötet spelades in och alla Lupp-ansvariga i länet har fått tillgång till informationen och kan använda som den som stöd.

När det gäller Luppen i Kalmar län har en översyn skett av denna då behov finns av en fördjupning av analysen och rapporten. Luppen ska i stället vara en interaktiv sida på nätet men varje kommun ska få en egen kort kommunrapport. Arbetet med samverkan kring statistik pågår för att kunna utveckla och möjliggöra framtida samverkan för att effektivisera förebyggande arbetet i länet.

Samordna ett regionalt stöd till länets unga kommunutvecklare

Efterfrågan på en kartläggning av ungas organisering i länet har efterfrågats av både tjänstepersoner och av unga kommunutvecklare. För att synliggöra och skapa en arena för ungas egna organisering och erfarenhetsutbyte har en projektledare anställts på halvtid fram till årsskiftet, finansierad av kvarvarande medel från den nedlagda organisationen Kumulus.

Samordning av insatsen "UngNytt Kalmar län"

Förbundet har jobbat med planering och projektledning för "UngNytt Kalmar län" som är en plattform för information och dialog med och för unga på startsidan i deras skoldatorer. I Kalmar län kommer åtta av länets kommuner att lansera detta under 2023/2024. Deltagande kommuner i länet är Borgholm, Högsby, Mörbylånga, Hulfsfred, Emmaboda, Nybro, Oskarshamn och Kalmar samt Kalmarsyns Gymnasieförbund. Regionala aktörer är Länsstyrelsen som ser möjlighet med riktad information kring krisinformation, hemberedskap med mera och Region Kalmar län som vill informera om digital ungdomsmottagning, KLT, Folkvandvård, BUP med mera. Nationella aktörer som Försvarsmakten, Kronofogden, Skatteverket, CSN, Ung företagsamhet, Internetstiftelsen och Arbetsförmedlingen har också visat intresse och har bidragit med information riktad till länets unga.

Samordna och vara ett stöd kring utmaningar utifrån ett jämställdhetsperspektiv kopplade till ungas tillvaro i samhället

Kommunförbundet är en av aktörerna i det regionala jämställdhetsnätverket som samordnas av Länsstyrelsen Kalmar län och har under våren varit behjälpliga i kampanjen "Det finns våld som inte syns men som känns".

Tillsammans med kommunrepresentanter från socialchefs- och skolchefs nätverk delta i beredningsgrupp inför Läns gemensam ledning i samverkan.

Kommunförbundet har, tillsammans med två av länets skolchefer, representerat skolan i den beredningsgrupp som tar fram underlag till Läns gemensam ledningsmöten. Detta i syfte att styra de frågor som rör skolan till de två tillfällena om året då skolan, med länets förvaltningschefer inom skolan, deltar.

Vara projektägare och driva arbetet för digitalisering av Elevhälsoenkäten, för att ge kommunerna förbättrade möjligheter till ett systematiskt elevhälsoarbete.

Projektet att ta fram en digital Elevhälsoenkät har slutförts under första halvåret 2023. Enkäterna som är kopplade till respektive årskurs (förskoleklass, årskurs 4, årskurs 7/8 samt gymnasiet) är framtagna och klara. Under hösten 2023 har ett antal kommuner startat upp med att använda elevhälsoenkäten. Det har dock tagits beslut i skolchefsgruppen att kommunerna implementerar enkäten i den takt som de är redo. Detta till viss del beroende på att ett antal kommuner har valt att införa ett nytt journalsystem för elevhälsan, vilket i sig har medfört nya rutiner och ett nytt system att sätta sig in i för den medicinska elevhälsans personal. När den digitala enkäten börjar användas går arbetet in i nästa fas – att tillsammans med Region Kalmar län samordna arbetet med de svar och resultat som samlas in från enkäterna.

Modersmålsnätverket

Kommunförbundet har samordnat länets samordnare kring modersmål under 2023. Syftet med modersmålsnätverket har varit:

- likvärdighet i länet kring modersmålundervisning
- samverkan och erfarenhetsutbyte
- fortbildning av modersmåls lärare i länet.

Under året har nätverket haft sex onlinemöten för erfarenhetsutbyte och samverkan. Det har även varit ett tillfälle där länets modersmåls lärare har fått kompetensutveckling under en heldag. Det var ca 120 lärare som fick lyssna in Skolverket som höll i ett pass kring bedömningar och betyg utifrån Lgr22. Under eftermiddagen fick lärarna möjlighet att sitta i grupper för samtal erfarenhetsutbyte.

Fokusområde 3: Etablering

Kommunförbundet ska stödja kommunernas insatser för förbättrad integration och etablering av personer som står långt ifrån arbetsmarknaden eller är i behov av omställning.

Kommunförbundet stödjer kommunernas arbete genom att:

- Äga, driva och samordna det länsövergripande projektet SIA (Samverkan, Inkludering, Anställningsbarhet - Kalmar län) som är ett ESF-projekt. Detta innefattar att leda arbete för att skapa en effektiv samverkan och metodutveckling kring insatser som är riktade mot personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.
- Samordna träffar för länsnätverken för Komvux, arbetsmarknadsenheterna (AME), kommunernas återbruk, Studie- och yrkesvägledare och KAA.
- Arbeta med uppdrag givna av länsnätverken såsom exempelvis överenskommelser och arbetsgrupper.
- För kommunernas räkning samordna dialogen mellan regionala aktörer, såsom Region Kalmar län, Samordningsförbundet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Länsstyrelsen.
- Ingå i Länsstyrelsens integrationsråd och dess beredning.

Resultat

Äga, driva och samordna det länsövergripande projektet SIA (Samverkan, Inkludering, Anställningsbarhet - Kalmar län) som är ett ESF-projekt. Detta innefattar att leda arbete för att skapa en effektiv samverkan och metodutveckling kring insatser som är riktade mot personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Det var en intensiv uppstartsperiod under våren 2023 där fokus låg på att få i gång lokala projektledare i tio kommuner samt att säkerställa att nödvändiga beslut tas för att kunna komma i gång med arbetet i projektet på ett bra sätt. Samtliga kommuner fick tidigt en lokal projektplan och utsåg projektledare. Därefter har arbetet flutit på väl och enligt projektplan eller bättre.

I november 2023 hade 219 deltagare skrivits in i SIA, vilket är 37,5% av de 584 som är målsättningen med projektet. Ett axplock av aktiviteter för deltagare:

- individuella coachade möten,
- stöd till personer som är ute på praktik,
- kunskap om arbetsförmedlingens e-tjänster,
- stärka deltagarnas självkänsla genom metoderna 7tjugo och MI.
- hjälpa deltagarna att bli bättre på svenska
- kunskap om det svenska samhället och arbetsmarknaden.
- körkortsteori för deltagare som är i behov av extra stöd.
- naturupplevelse med fokus på personer med psykisk ohälsa.

Flertalet digitala avstämningsträffar och fysiska planeringsdagar har genomförts där de lokala projektledarna har träffats och fördjupat sig i arbetet tillsammans. Likaså har strategisk ledningsgrupp haft fysiska träffar under året vid vilka det presenterats projektresultat samt tagits beslut om projektets inriktning.

Nybro, Torsås, Emmaboda, Försäkringskassan och Mönsterås har undersökt möjligheterna hur kommunerna genom projektet kan erbjuda lågtröskelinsatser för personer som är på väg tillbaka från sjukskrivning.

Den strategiska ledningsgruppen har tagit inriktningsbeslut avseende hur det fortsatta arbetet med progressionsmättningsverktyg och tillhörande mindset knutet till dansk forskning inom arbetsmarknadsfrågor ska ske. En arbetsgrupp har bildats bestående av representanter från Mönsterås, Hultsfred, Torsås och Samordningsförbundet. Gruppen, som leds av Campus Västervik, har tagit fram en plan och inriktning som under våren 2024 kommer börja verkställas.

I samverkan med Länsstyrelsen Kalmar genomförde projektet två utbildningsdagar inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Utbildningen riktade sig till personer som arbetar med unga i utanförskap och spreds genom projektet. 70 personer gick utbildningarna. Medverkande på dagarna var Utbildningscentrum autism, Riksförbundet Attention och SPSM.

Inom områdena jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet har flertalet utbildningsinsatser genomförts ute hos kommunernas personal. Campus Västervik har haft uppdraget. Vidare har en temadag med inriktning jämställdhet genomförts tillsammans med Läns museet Kalmar.

Samordna träffar för länsnätverken för Komvux, arbetsmarknadsenheterna (AME), kommunernas återbruk, Studie- och yrkesvägledare och KAA (Kommunala aktivitetsansvaret).

Följande nätverksträffar har genomförts:

- Återbruksträffar Hulthsfred i januari och Borgholm i september
- Studie- och yrkesvägledarträffar i Oskarshamn i april, juni och december. Kriminalvården, LRF, Psykologiakademien, Omsorgscollege, Sydsvenska handelskammaren, CSN, SPSM, Arbetsförmedlingen och Region Kalmar län har medverkat under året.
- Träff med KAA/Unga i Högsby i februari och Nybro i september. Läns museet medverkade på plats.
- AME-chefsforum digitalt i februari och oktober och fysiskt i Nybro i maj samt december. Bland annat har SKR samt Ånge kommun medverkat under året.

Arbeta med uppdrag givna av länsnätverken såsom exempelvis överenskommelser och arbetsgrupper.

Sex styr- och arbetsgruppsmöten har genomförts inom ramen för överenskommelsen mellan Nybro, Mörbylånga, Borgholm och Torsås kommun samt Arbetsförmedlingen. Kommunförbundet är behjälpliga med planering, att hålla samman dagarna, agera moderator samt för minnesanteckningar. Under året har bland annat ett nätverk för ekonomiskt bistånd formats inom ramen för överenskommelsen.

För kommunernas räkning samordna dialogen mellan regionala aktörer, såsom Region Kalmar län, Samordningsförbundet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Länsstyrelsen.

Inom ramen för SIA-projektet har samtliga ovan parter förutom Länsstyrelsen samlats kring arbetet med projektets fokusfrågor inom arbetsmarknad. Samtliga gemensamma steg som tas görs med implementeringsmöjlighet i åtanke och att det inte ska vara kostnadsdrivande för kommunerna.

Samordningsförbundet, Kommunförbundet och Region Kalmar träffas ett par gånger per termin för att informera varandra om pågående och kommande arbete inom etableringsområdet.

Länsstyrelsen, Kommunförbundet och Arbetsförmedlingen har inlett träffar avseende dialog om de som inte kommer vidare till studier och/eller arbete på grund av otillräcklig svenska.

Ingå i Länsstyrelsens integrationsråd och dess beredning.

Kommunförbundet har medverkat vid planering och på integrationsråd